

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

Workshop 2 - Endringer i regelverket for droner - Hva? Når? Hvordan?

Tom Egil
Herredsvela, LT

Bente Heggedal, LT

Anders Martinsen,
UAS Norway

Luftfartstilsynet

T: +47 75 58 50 00
F: +47 75 58 50 05
postmottak@caa.no

Postadresse:
Postboks 243
8001 BODØ

Besøksadresse:
Sjøgata 45-47
8006 Bodø

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

Regelverket for droner

- Hva?
  - Felleseuropeiske regler om droner, U-space, Nasjonale regler
- Når?
  - Vedtakelse og ikrafttredelse
- Hvordan?
  - Implementering – hva må gjøres?

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

Felleseuropeiske droneregler

- Felleseuropeiske sikkerhetsregler for droner for å tilrettelegge for utvikling og vekst.

Hvilke felleseuropeiske regler kommer?

**Ny EASA
Basis-
forordning
(2018/1139)
- 2018**

**Sertifiserte
droner**
Høring –
2019

**Revisjon
av SERA**

**Åpen og
spesifikk
kategori – 2019**

**U-Space
2019 - ..**

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

1. Driftskrav – åpen og spesifikk kategori:

Draft Commission Implementing Regulation
laying down rules and procedures for the
operation of unmanned aircraft operations

Overblikk: Åpen kategori - artikkel 4 og part A

Operation		Remote pilot competency (age according to MS legislation)	UAS				UAS operator registration
Subcategory	Area of operation (far from aerodromes, maximum height 120 m)		class	MTOM/ Joule (J)	Main technical requirements (CE marking)	Electronic ID/ geo awareness	
A1 Fly over people	You can fly over uninvolved people (not over crowds)	Read consumer info	Privately built	< 250 g	N/a	No	no
			C0		Consumer information, Toy Directive or <19 m/s, no sharp edges, selectable height limit		
		<ul style="list-style-type: none"> Consumer info online training online test 	C1	< 80 J or <900 g	Consumer information, <19m/s, kinetic energy, mechanical strength, lost-link management, no sharp edges, selectable height limit.		
A2 Fly close to people	You can fly at a safe distance from uninvolved people	<ul style="list-style-type: none"> Consumer info online training online test theoretical test in a centre recognised by the aviation authority 	C2	< 4 kg	Consumer information, mechanical strength, no sharp edges, lost-link management, selectable height limit, low-speed mode.	Yes + unique SN for identification	yes
A3 Fly far from people	You should: <ul style="list-style-type: none"> fly in an area where it is reasonably expected that no uninvolved people will be endangered keep a safety distance from congested areas 	<ul style="list-style-type: none"> Consumer info online training online test 	C3	< 25 kg	Consumer information, lost- link management, selectable height limit.	if required by zone of operations	
			C4		Consumer information, no automatic flight		
			Privately built		N/a		

Kahoot!

Luffartstilsynet

T: +47 75 58 50 00
F: +47 75 58 50 05
postmottak@caa.no

Postadresse:
Postboks 243
8001 BODØ

Besøksadresse:
Sjøgata 45-47
8006 Bodø

Spesifikk kategori – *artikkel 5 og part B*

Droneoperasjoner som enten pga. hvor/hvordan du vil fly, eller pga. dronens vekt/ytelser ikke kan opereres i åpen kategori.

- Krav til autorisering av operatør, evt. selverklæring.
- Driftsrammene vil følge av reglene + autorisasjonen evt. standardsenario.
- LT vil føre tilsyn

To veier til å operere i spesifikk kategori:

1. Hvilke oppdrag vil jeg fly?	
2. Finnes det standarscenario?	
3a Selverklæring basert på standardsenario	3c Søknad basert på SORA
3b Bekreftelse fra LT etter verifisering	3d Autorisasjon

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

Spesifikk kategori – LUC

- Light UAS Operator Certificate
- Sertifisering av droneoperatøren – Strengere krav, men større fleksibilitet

Luftrom

Statene skal regulere luftromsbruk selv. Skal angi områder hvor droneoperasjoner er underlagt begrensinger evt. lettere krav.

Modellflyging

- Klubber/foreninger skal kunne operere etter nasjonale krav
- Enkeltpersoner – operere i kategori A3, eller i egne soner hvor nasjonale regler gjelder

Kahoot!

Luffartstilsynet

T: +47 75 58 50 00
F: +47 75 58 50 05
postmottak@caa.no

Postadresse:
Postboks 243
8001 BODØ

Besøksadresse:
Sjøgata 45-47
8006 Bodø

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

2. Produktkrav – åpen kategori

Draft Commission Delegated Regulation on unmanned aircraft intended for use in the ‘open’ category, and on third-country operators of unmanned aircraft systems

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

Produktkrav mv.

- Inneholder tekniske krav og krav til markedsføringen av droner i åpen kategori.
  - Masseproduserte droner må ha CE merke.
  - Masseproduserte droner må merkes med hvilken klasse de kan opereres under. Informasjon om de aktuelle sikkerhetsreglene må også følge med.
- Vil også inneholde reglene for operatører fra tredje-land.

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

Hvilke spørsmål gjenstår i arbeidet med reglene?

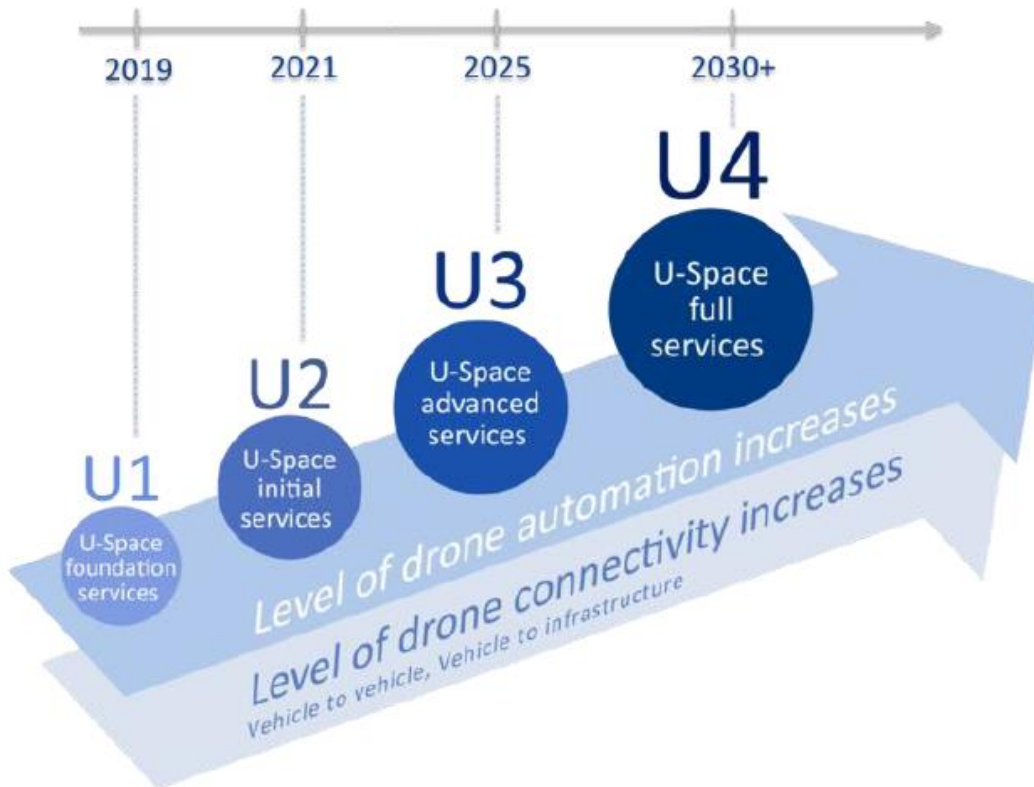
- Ikrafttredelse og overgangsregler
- Operasjoner over landegrensene i spesifikk kategori
- Reglene i åpen kategori (A2)
- Blir standardsenarioer og tekniske standarder ferdige tidsnok?

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

U-Space will become a reality by 2019 with a step by step approach illustrated below.

Registration, E-identification, Geo-fencing are the 3 pillars in 2019.

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

Nasjonale regler

- Droneforskriften (BSL A 7-1)
  - Mindre endringer høst 2018
  - Vil måtte endres i forhold til EU reglene om åpen og spesifikk kategori
- Revisjon av luftromsforskriften – inkl. luftromstilgang for droner bl.a. opprettelse av geografiske soner, grense rundt lufthavner m.m.

Når kommer reglene?

- Åpen og Spesifikk kategori:
  - Vedtas våren 2019
  - Ikrafttredelse (forslag) 1. år etter publisering – dvs. våren 2020
  - Overgangsregler (forslag):
    - Nasjonale godkjenninger – gyldige i 2 år (dvs. til våren 2021)
    - Etter 2 år – Nye droner for åpen kategori må ha CE merke.
    - Droner uten CE merke kan brukes i åpen kategori inntil 3 år.
    - Droner uten CE merke kan fortsatt brukes i A1 (hvis under 250 g) og A3.
- Sertifisert kategori, NPA - Q2 2019, Vedtatt – Q2 2022
- U-Space (2019 -)

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

Hvordan? Implementering – hva må gjøres:

- LT:
- Register
  - Risk basert tilsynssystem
  - Opplæring og trening, inkl. godkjenne tren.org.
  - Re-godkjenne operatører (spesifikk kategori)
  - Angi grenser for geo.soner
  - Regelverks- og informasjonsarbeid
  - m.m.
- Operatører:
- Registrering (frist 1. år)
  - Opplæring/utdanning (2. år)
  - Bruke CE merkede droner (3 år)
  - Selverklæring/autorisering i spesifikk kategori (2 år)
  - Modellflyklubb – autoriseres e. nasjonale regler (3 år)

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

I DAG:

BSL A 7-1

- Modellflyging
- RO 1
- RO 2
- RO 3
- Statsluftfart m. drone

Luftfartstilsynet
CIVIL AVIATION AUTHORITY - NORWAY

VÅR
2019:

BSL A 7-1
Modellflyging
RO 1
RO 2
RO 3
Statsluftfart
m drone

EU regler vedtatt:
Åpen og
Spesifikk kategori
Implementerings-
periode

VÅR
2020 -

- BSL A 7-1
- Modellflyging
  - RO 1
  - RO 2
  - RO 3
  - Statsluftfart
m. drone

EU regler for åpen
og
spesifikk kategori -
I kraft med
overgangsregler:
Operasjoner kan
begynne dersom
man oppfyller
reglene

Etter vår
2022:

BSL A 7-1

- Modellflyging
- Sertifisert kategori (RO 2 el. 3)
- Statsluftfart m. drone

EU regler –
Åpen og
Spesifikk
kategori

Senere i
2022:

- BSL A 7-1
- Modellflyging
  - Sertifisert kategori (RO 2 el. 3)
  - Statsluftfart m. drone

EU regler –
Åpen og Spesifikk kategori

Regler for Sertifisert kategori vedtas –
Implementeringsperiode

2024?

BSL A 7-1

- Modelflyging
- Statsluftfart
m. drone

EU regler –

- Åpen kategori
- Spesifikk kategori
- Sertifisert kategori

Kahoot!

Luffartstilsynet

T: +47 75 58 50 00
F: +47 75 58 50 05
postmottak@caa.no

Postadresse:
Postboks 243
8001 BODØ

Besøksadresse:
Sjøgata 45-47
8006 Bodø